

Strz. Szpotowicz Kazimierz II 8
Plut. P. par. K. P. W. D. (6515)
M. p. dnia 13/IV 1943.

Dane osobiste

Kwestionariusz 6515

brwierznia - łagiernika.

Jestem kawalerem. Matkę, siostry zostawiłem na terenach, zajętych przez Niemców. Przesz-

Data i okolice
miejscowości
towarowa

torowa mnie w czasie złotej, polskiej jesieni, w listopadzie 1939r. koło niemieckiej granicy, niedaleko Nadworny. Po paru miesięcznym śledztwie, odesłano mnie pod śrogiem konwojem do obozu koncentracyjnego w Starobiele. Tam odczytano mi wyrok, skazujący mnie za próbę przekroczenia granicy, na 3 lata pracy. Moim ostatecznym miejscem przetrzeźnienia okazał się „Kargo-pol-Lag”. Po ośmiu ciężkich

Miejsce
obozu, miejsc
sca przyjm
sowych robot

cierpieniach w etapowych
więzieniach Arłionowskie
i Czarkow², dostaliśmy się do

8513

Opis obozu

obozu № 207 (Łuchtorzskoje
otdielenije). Otoczyła nas
ze wszech stron, archangielska
tajga. Po stworzeniu Ukrainie
zima północna była tym
straszniejsza. W pierwszych
dniach 14-stu ludzi z naszego
transportu odnoroziło sobie
nosy, palce rąk lub nóg.
Zamieszkania dano nam
tzw. „pałatki”. Obóz był rowy,
dopiero założony wśród tajgi
dziewiczej, nie zdążyło jeszcze
zbudować baraków. Zabójczy
klima, niedożywienie, brak jakiegokolwiek
higieny, kultury, -
tylko brutalne, ostre krzyki
naszych strażników - wszystko
to składało się na całość

obrazu. Północ była jedyną,
ogrodzoną wieżnicą. 6515

6160

W tym wieżnicu znajdował
się na bocz, otoczony wysokim
pietrem, najczystszy drutem,
kolczasty. Nad nim wy-
stawiały wieżyczki dla
straży. Wewnątrz było
drugie więzienie - izolator,
a w nim jeszcze jedno - to
najmniejsze i najgorsze -
ciemnica. Pierwsze drzwi
pobytu w obozie wydały
się kosztowne i niesamowite.
Zrozumiał każdy, że
tu jest grób nadziei wszelkich,
że kraj ten cały to piekło
zapomnianie przez Boga
i ludzi. Polaków było w obozie
około 40. Dawał nam dwie
rzeczy do wyboru: albo stać
się ślepą mrowką w tym

Skład

życów

4.

6160

głodny, ludzki mrowisko
 albo zimno. Z lekarzy,
 adwokatów, matolek
 i starców zrobiono niewol-
 ników, zmuszając bagretem
 i ciernicą, lub biczem
 agitacji do wyczerpanej pracy
 w lesie. Ludzie zimnego
 klimatu, odrębnych warunków
 nie mogli dać pożytku dla
 Związku Sow. - nikt nie mógł
 wyrobić oszukanej mowy.
 Każdy jeszcze miał przed oczyma
 dom rodzinny i tragiczne,
 wojenne wypadki. Dzień
 obozowy był stale jednorakowy.
 Wychodzących dni nie było.
 Nasz obóz był poza prawem
 i demokracji 8-godzinny
 dzień pracy był nieznanym.
 Po naszym śniadaniu
 ziozozym z wodnistą zimą

5 i tyżki kaszy pastycznej ludziesil
ra cały dzień do pracy. 5515
Wieczorem wracali z lasu.

6160 Chleba dawano tyle, ile kto mógł
zarobić. Było tak, że jeżeli ktoś
osłabł, to nie mógł już nigdy do
sień powrócić. Polacy stracili
nie tylko z twarzy, zdrowie, siłę.
Głód pozbawiał nawet człowie-
czeństwa. Olepszyły jadalne mię-
sna tylko staczarowiec (gdzie
nawet Polakom równać się
z rzyżem). Jednak gdy ktoś chciał
umrzeć, nie dano mu zginać.
Za śmierć odpowiadała admi-
nistracja i dlatego warunki
w szpitalach były ludzkie. Z tego
powodu zdarzały się często wy-
padki, że aby uciec od głodu,
odgrywało sobie palce u nóg
lub uszy, albo i tak specjalnie,
niezostawienie odmirazaro.]

6 Najwięcej mięgdzy ranni było
616 przestępców politycznych,
dlatego Polakomz było najgorzej.
Ziódzieje, zbrodniarze, degeneraci
byli w obozach b. szarżowarż,
riby kasta i przywiliowarż.
Choc lepiej żyli, okradali Polakow
ze wszystkiego. Skarżyć się nie
było można - zresztą bez celu.
Często raczelnik, brigadirzy,
dziesiątricy a nawet straż
byli kryminalistami. Jeżeli
skarga dochodziła do N.K.W.D,
odpowiadano: „Przecież was
biją wasi współtowarzysze
wiedoli, taksarżo wiżżriowie”.
Chodziliśmy w łapciach lipowych
nogi okrycając szmatami.
Potem dawano tzw. „czury” -
rodzaj gumowych postoiów.
W najlepszym razie niektórzy
mieli surogaty, gumowe bity.

4 ale zrosić ich nie było bezpiecznie,
+ chwila nieuwagi - i buty dostały
450g i trzeba było iść do lasu
w szmatach, albo do karcery.

6515

Traktowari i zachej Polacy,
trzymali się oddzielenie, co jeszcze
bardziej złościło władze. Chciano
nas nauczyć, że jedyną, prawdziwą,
jest prawda komunistyczna. Polacy
mówili im o rzekomej demokracji
i w oczy dawali fakty. Dlatego
każdy Polak bez względu czy był
chłopeniem, robotnikiem, czy intelek-
talem stał się wyszydzanym
i osobiście Birzują. W propa-
gandzie komunistycznej, w kinie
lub na przedstawieniach (za
które prawie nikt z Polaków nie
chodził przedstawiano Związek
Sow. jako najwyższą demokrację.
O Polsce nasi współwyznawcy -
Rosjanie i inni wiedzieli tyle, co
muryzrzy afrykańscy.

8

Pauzuję tam te szrutne, zimne
wieczory, gdy przemożesz i,
znarządzisz wracałszy

6160

z lasu. Nie było mowy o
dokładnym wysiżerze.
Spało się na gółych narach,
częstokroć nie zolejnując
wcale odzieży, w obawie
przed kradzieżą. Nie raz ostatni
kawałek chleba wyciągnięto
wznowy z pod głowy. Cyruga
szalała, a specjalnie jadołto
była dla nas, nie przywykłych
do północnego klimatu. Paru
rodaków ze sąsiednich obozów
nie mogli utrzymać równowagi
- poszli do szpitala wariaków.
Za ucieczkę był skazany na
śmierć urzędnik z Przemysła-
Wiszczyński. Nie raz czytało
o wyrokach śmierci już wyko-
nanych.

g Nie mając żadnej łączności
zrodzisz, nie mogąc dłużej
wytrzymać ciężaru życia w obozie
wpadłem na desperacki pomysł.
Postarowałem, jak inni, uciec.
Były to czarne dni, pełne napięcia
i zerwów. Biegłem ochłodzie i głośnie
przez tajgę, jak pies goniący. Czuję
się wolnym. Niedługo mi zapała
mnie - reszta jest miłoserdziem.
Z artykułu 58/10 (kontrewolucyjna
agitacja) i 58/14 (sabotaż - niechc
do pracy - ucieczka) zostałem
osądzony na śmierć przez roz-
strzelanie. Niechcę koloryzować,
ale i nie chcę kryć prawdy. Od tego
czasu, przez cały pobyt w więzieniu
anarchoidalnym, czekając na wy-
konanie wyroku, przestałem
znać, co to śmiech i zapomnie-
ć. Ten, jak się pisał.

10
6160
Zaczętem śmiać się,
dopiero 3 miesiące później,
kiedy wyszła dla obywateli
polskich amnestia. Namrocy
jej wyszedłem z tamtego
świata na wolność. Co do mnie
Zw. Sow. dotrzymał warunków
układu. Nie dotrzymał ich
tylko względem tych, których
zamknęła na wieczność pool
zimny, ziewnął północy. Oni
zostali w tym więzieniu, które
nie ma granic. Potem nastąpiła
fałszywa, długa wę-
drówka do W.P. Najweselszy
fakt spotkać mnie w wojsku.
Spotyka mnie p. plut. pchor.
Zatwornicki B. Lagierzik.
Patrzy na mnie i mówi:
„Przecież w obozie przeczyta-
łeś, że wyrok został wykonany.”

11 Wyroki skazanych na śmierć, po paru tygodniach w obozach odczytywano, jako już wykorzystane. Mo było dla postrachu - aby więźniowie lepiej, wydajniej pracowali i nie próbowali uciekać. Teraz Polacy pracują lepiej i wydajniej - ale już z bronią.

Harmonie Sypolowa